શ્રી

પ્રતિક્રમણ સૂત્રના અર્થ.

જૈન શાળાઓના ઉપયોગ સારૂ

છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,
શ્રી જૈન કન્યાશાળા તરફથી
શા. હીરાચંદ કકલભાઈ.
સુપરવાઈઝર.

સંવત ૧૯૫૯—સન ૧૯૦૩.

અમદાવાદ.
શ્રી જૈન પ્રિન્ટિંગ પ્રેસ.

પ્રતિક્રમણનાં સૂત્રોના છુટા શબ્દના અર્થની અનુક્રમણિકા.

પ્રતિક્રમણના અર્થ

નવકારના છુટા શબ્દના અર્થ.

નમો—નમસ્કાર થાઓ
અરિહંતાણં—અરિહંતોને—નું
સિદ્ધાણં—સિદ્ધોને—નું
આયરિયાણં—આચાર્યોને—નું
ઉવજ્ઝાયાણં—ઉપાધ્યાયોને—નું
લોએ—લોકને વિષે
સવ્વ—સર્વ
સાહૂણં—સાધુઓને—નું
એસો—આ, એ
પંચ—પાંચ
નમુક્કારો—નમસ્કાર

આવ—પાપ
પણાસણો—નાશ કરનાર
મંગલાણું—મંગલિકોનું—(માં)
સવ્વેસિં—સર્વનું
પઢમં—પહેલું
હવઈ—છે—થાય છે
મંગલં—મંગલ

पंचिंदियना छुटा शब्दना अर्थ.

પંચિંદિય—પાંચ ઇંદ્રિયો
સંવરણો—રોકનાર, વશકરનાર
તહ—તથા, તેમજ
નવ—નવ
વિહ—વિધ, પ્રકાર
બંભચેર—બ્રહ્મચર્ય, શીલવ્રત
ગુત્તિ—ગુપ્તિ

ધરો—ધારણ કરનાર
ચઉ—ચાર
કસાય—કષાય
મુક્કો—મુક્ત, મુકાણો
ઇઅ—એ
અટ્ઠારસ—અઢાર
ગુણેહિં—ગુણોએ—વડે
સંજુત્તો—સહિત, સંયુક્ત
પંચ—પાંચ
મહવ્વય—મહાવ્રત
જુત્તો—યુક્ત, સહિત
આયાર—આચાર
પાલણ—પાલવાને
સમત્થો—સમર્થ, શક્તિવાન
સમિઓ—સમિતિવાલો
તિ—ત્રણ
ગુત્તો—ગુપ્તિવાલો

છત્તીસ—છત્રીશ

ગુણો—ગુણવાલો, ગુણ

ગુરૂ—ગુરૂ

મજ્ઝ—મારા

खमासमणना छुटा शब्दना अर्थ.

ઇચ્છામિ—હું ઇચ્છું છું

ખમાસમણો—ક્ષમાવંત સાધુ

વંદિઉં—વાંદવાને

જાવણિજ્જાએ—શક્તિ સહિત

નિસીહિઆએ—પાપ રહિત શરીરવડે

મથ્થએણ—મસ્તકવડે

વંદામિ—વાંદું છું

इरियावहियंना छुटा शब्दना अर्थ.

ઇચ્છાકારેણ—ઇચ્છાથી—એ

સંદિસહ—આદેશ આપો
ભગવન્—હે ભગવંત
ઇરિયાવહિયં—રસ્તે ચાલતાં લાગેલું પાપ
પડિક્કમામિ—પાછો વળું છું
ઇચ્છં—પ્રમાણ
પડિક્કમિઉં—છોડવાને
ઇરિયાવહિયાએ—માર્ગમાં ચાલતાં
વિરાહણાએ—વિરાધના થઇ હોય
ગમણાગમણે—જતાં આવતાં
પાણ—જીવ. પ્રાણ
ક્કમણે—ચાંપવે
બીય—બીજ
હરિય—લીલી વનસ્પતિ
ઓસા—ઠાર
ઉત્તિંગ—કિડીઆરૂં
પણગ—પાચ વર્ણની સેવાલ

દગ—પાણી
મટ્ટી—માટી
મક્કડા—કરોલિઆનાં પડ
સંતાણા—જાલ
સંકમણે—ચાંપવામાં
જે—જે
મે—મેં. મારે જીવે,
જીવા—જીવ
વિરાહિયા—વિરાધ્યા.
એગિંદિયા—એક ઇંદ્રિવાલા
બેઇંદિયા—બે ઇંદ્રિવાલા
તેઇંદિયા—ત્રણ ઇંદ્રિવાલા
ચઉરિંદિયા—ચાર ઇંદ્રિવાલા
પંચિંદિયા—પાંચ ઇંદ્રિવાલા
અભિહયા—સામા આવતા હણ્યા
વત્તિયા—ધુલવડે ઢાંકયા
લેસિયા—(ભોંય સાથે વા ભીંતે) ઘસ્યા

સંઘાઇયા—શરીરે શરીર મેલવ્યાં
સંઘટ્ટિઆ—પીડા કરી.
પરિયાવયા—દુખી કર્યા
કિલામિયા—થકવ્યા
ઉદ્દવિયા—ભય પમાડયા
ઠાણાઓ—એક ઠેકાણેથી
ઠાણં—બીજે ઠેકાણે
સંકામિયા—મુકયા
જીવિયાઓ—જીવિતથી—આવખાથી
વવરોવિયા—ચુકાવ્યા
તસ્સ—તેનું
મિચ્છામિ—મારે મિથ્યા
દુક્કડં—પાપ

તસ્સઉત્તરીના છુટા શબ્દના અર્થ.

ઉત્તરી—વિશેષ શુદ્ધ

કરણેણં—કરવે, કરવાવડે

પાયચ્છિત—આલોયણનું તપ

વિસોહી—વધારે શોધવું

વિસલ્લી—શલ્ય રહિત

પાવાણં—પાપોનું

કમ્માણં—કર્મોનું

નિગ્ઘાયણટ્ઠાએ—ટાળવાને અર્થે

ઠામિ—રહું છું, ઉભો રહું છું

કાઉસ્સગ્ગં—કાઉસ્સગ્ગમાં

अन्नथ्थ०ना छुटा शब्दना अर्थ.

અન્નથ્થ—અન્યત્ર, બીજે ઠેકાણે

ઉસસિએણં—ઉંચા શ્વાસવડે

નીસસિએણં—નીચા શ્વાસવડે

ખાસિએણં—ખાંસીવડે

છીએણં—છીંકવડે

જંભાઇએણં—બગાસા વડે
ઉડુએણં—ઓડકારવડે
વાયનિસગ્ગેણં—વા સરવા વડે
ભમલિએ—તમર આવે, ફેર આવે
પિત્ત—પિત્તના
મુચ્છાએ—મુર્છા આવે, જોરે
સુહુમેહિં—સૂક્ષ્મ રીતે—વડે
અંગ—શરીર
સંચાલેહિં—સંચારવા વડે
ખેલ—કફ—ગલફા,—બલખા
દિહ્ઠિ—દૃષ્ટિ—નજર
એવમ્—એ પ્રકારે
આઇએહિં—ઇત્યાદિ લઇને
આગારેહિં—આગારોવડે
અભગ્ગો—અખંડ
અવિરાહિઓ—નહીં વિરાધેલો
હુજજ—હોજો

કાઉસ્સગ્ગો—કાઉસ્સગ્ગ
જાવ—જ્યાં સુધી
ભગવંતાણં—ભગવંતોને
નમુક્કારેણં—નમસ્કારવડે
ન—નહીં
પારેમિ—પારૂં
તાવ—ત્યાં સુધી
કાયં—શરીરને—કાયાને
ઠાણેણં—સ્થાનક વડે
મોણેણં—મૌન વડે
ઝાણેણં—ધ્યાન વડે
અપ્પાણં—આત્માને—મારી કાયાને
વોસિરામિ—વોસરાવું છું-છોડું છું

लोगस्सना छुटा शब्दना अर्थ.

લોગસ્સ—લોકને—ના

ઉજ્જોઅગરે—ઉદ્યોતના કરનારા
ધમ્મતિત્થયરે—ધર્મતીર્થના કરનારને
જીણે—જીનેશ્વર ભગવાનને
અરિહંતે—અરિહંત ભગવાનને
કિત્તઇસ્સં—સ્તુતિ કરીશ
ચઉવીસંપિ—ચોવીશને પણ
કેવલી—કેવલજ્ઞાન પામેલાને
ઉસભં—ઋષભ દેવને
અજિયં—અજિત નાથને
વંદે—વાંદુછું
સંભવં—સંભવનાથને
અભિણંદણં—અભિનંદન સ્વામીને
સુમઇં—સુમતિનાથને
પઉમપ્પહં—પદ્મપ્રભને
સુપાસં—સુપાર્શ્વનાથને
જીણં—રાગદ્વેષ જિતનારને
ચંદપ્પહં—ચંદ્રપ્રભને

સુવિહિં—સુવિધિનાથને
પુપ્ફદંતં—પુષ્પદંતને
સીયલ—શીતલનાથને
સિજજંસ—શ્રેયાંસનાથને
વાસુપુજ્જં—વાસુપુજ્ય સ્વામીને
વિમલં—વિમલનાથને
અણંતં—અનંતનાથને
ધમ્મં—ધર્મનાથને
સંતિં—શાન્તિનાથને
કુંથું—કુંથુનાથને
અરં—અરનાથને
મલ્લિં—મલ્લિનાથને
મુણિસુવ્વયં—મુનિસુવ્રત સ્વામીને
નમિજિણું—નમિનાથને
રિટ્ઠનેમિં—અરિષ્ટનેમિને
પાસં—પાર્શ્વનાથને

વદ્ધમાણં—વર્દ્ધમાન સ્વામીને
મએ—મ્હારે જીવે
અભિથુઆ—સ્તુતિ કરાયા
વિહુય—ટાલ્યા
રય મલા—રજ અને મેલ
પહીણ—અતિ ક્ષય કર્યા
જર—જરા એટલે ઘડપણ
મરણા—મરણો
તિત્થયરા—તીર્થંકરો
પસીયંતુ—પ્રસન્ન થાઓ
કિત્તિય—સ્તવ્યા
વંદિય—વાંદ્યા
મહિયા—પૂજ્યા
ઉત્તમા—ઉત્તમ
આરૂગ્ગ—રોગરહિતપણું—આરોગ્યતા
બોહિલાભં—સમકિત બોધિબીજનો લાભ
દિંતુ—આપો

ચંદેસુ—ચંદ્રથકી
નિમ્મલયરા—વધારે નિર્મલ
આઇચ્ચેસુ—આદિત્યથી—સુરજથી
અહિયં—વધારે—અધિક
પયાસયરા—પ્રકાશ કરનાર
સાગર—સમુદ્ર
વર—પ્રધાન, શ્રેષ્ટ
ગંભીરા—ગંભીર—ઉંડા
સિદ્ધિં—સિદ્ધિને
મમ—મને
દિસંતુ—આપો

करेमिभंतेना छुटा शब्दना अर्थ.

કરેમિ—કરૂં છું
ભંતે—ભગવંત—કલ્યાણકારી
સામાઇયં—સામાયિક

સાવજ્જં—સાવદ્ય—પાપવાલા
જોગં—યોગને
પચ્ચક્ખામિ—ત્યાગ કરૂં છું
નિયમં—નિયમ સુધી—ને
પજ્જુવાસામિ—સેવીશ—સેવું
દુવિહં—બે પ્રકારના
તિવિહેણં—ત્રણ પ્રકારે કરીને
મણેણં—મને કરીને
વાયાએ—વચનેકરીને
કાયેણં—કાયાએ કરીને
કારવેમિ—કરાવું
નિંદામિ—નિંદુછું
ગરિહામિ—ગુરૂની સાક્ષિએ નિંદુંછું

सामाइअ वयजुत्तोना छुटा शब्दना अर्थ.

સામાઇય—સામાયક—ના
વય—વ્રત

મણુ—મન
હોઇ—હોય
નિયમ—નિયમ
ચ્છિજ્જઈ—છેદે
અસુહં—અશુભ—માઠાં
કમ્મં—કર્મને
જત્તિઆ—જેટલી
વારા—વાર
સામાઈઅંમિ—સામાયિકને વિષે
ઉ—તો
કુઆ—કર્યે
ઇવ—જેમ—પેઠે
સાવઓ—શ્રાવક
જમ્હા—જેકારણમાટે
એએણ—એણે
કારણેણં—કારણે કરીને
બહુસો—ઘણીવાર

ફુંજજા—કરવું જોઇએ

वांदणाना छुटा शब्दना अर्थ.

અણુજાણહ—આજ્ઞા આપો.
મિઉગ્ગહં—મિત અવગ્રહ.
ા હાથ પ્રમાણ જગ્યા.
નિસીહિ—નિષેધું છું.
અહો—અધો—નીચી.
કાયં—શરીર.
સંફાસં—ફરસ, સંસ્પર્શ.
ખમણિજ્જો—ખમજો.
ભે—ભગવંત.
કિલામો—કિલામણા, થાક.
અપ્પ—અલ્પ, થોડા.
કિલંતાણં—થાકેલાને. થોડા શ્રમવાલાને.
બહુ સુભેણ—બહુ શુભવડે, ઘણે કુશલપણે.

દિવસો—દિવસ.
વઇક્કંતો—વીત્યો, ગયો.
જત્તા—યાત્રા (તપ, સંયમ નિયમરૂપ)
જવણિજ્જં—શરીર, (ઇંદ્રિયો અને મન.)
ખામેમિ—ખમાવું છું, ખામું છું.
દેવસિયં—દિવસ સંબંધી.
વઇક્કમ્મં—અતિક્રમ—અપરાધ.
આવસ્સિઆએ—અવશ્ય કર્તવ્યથી
ખમાસમણાણં—ક્ષમાશ્રમણોની (સંબંધી.)
દેવસિઆએ—દિવસ સંબંધી.
આસાયણાએ—આશાતનાએ કરીને.
તિત્તીસ—તેત્રીશ.
અન્નયરાએ—અનેરી—બીજી.
જંકિંચિ—જે કાંઇ.
મિચ્છાએ—મિથ્યા ભાવ (રૂપ આશાતના) વડે.
મણ—મન (ની)

દુક્કાડાએ—પાપરૂપ આશાતનાએ
વય—વચન (ની)
કાય—શરીર (ની)
કોહાએ—ક્રોધે કરી
માણાએ—માને કરી
માયાએ—માયાએ કરી
લોભાએ—લોભે કરી
કાલિઆએ—કાળ સંબંધી
મિચ્છોવયારાએ—મિથ્યા ઉપચાર વડે, કુડ-
કપટવડે.
સવ્વધમ્મ—સર્વ ધર્મ તે આઠ પ્રવચન માતારૂપ.
અઇક્કમણાએ—ઓળંઘવા રૂપ.
જો—જે.
મે—મેં, મારે જીવે
અઇઆરો—અતિચાર
કઓ—કર્યો

સાંજના પચ્ચખ્ખાણના છુટા શબ્દના અર્થ.

પાણહાર—ઉષ્ણ પાણીના આહાર
ચરિમં—છેલ્લે
પચ્ચખ્ખાઈ—પચ્ચખ્ખાણ કરે, (ત્યાગ કરે)
અન્નત્થ—અન્યત્ર, વિસરી જવાથી
અણાભોગેણં—અજાણપણે
સહસા—સહસાત્કારે
આગારેણં—આગારવડે
મહત્તર—મોટા
સવ્વસમાહિવત્તિ—સર્વ અસમાધિ (રહે છતે)
અસણં—ખોરાક (અનાજ)
પાણં—પાણી (કાંજી વીગેરેનું)
ખાઇમં—ખાદિમ (બદામ વીગેરે)
સાઇમં—સ્વાદિમ (સૂંઠ વગેરે)

चैत्यवंदनोना छुटा शब्दना अर्थ.

વિમલ—નિર્મલ
કમલા—લક્ષ્મી
કલિત—સહિત
ત્રિભુવન—ત્રણ ભુવન (સ્વર્ગ, મૃત્યુલોક, પાતાલ)
હિતકરં—સુખકારક
સુરરાજ—દેવતાના રાજા (ઇંદ્ર)
સંસ્તુત—સ્તવન કરેલ.
ચરણ—પગ
પંકજ—કમળ
આદિ—પહેલા
ગિરિવર—મોટા પર્વત
શૃંગ—શિખર
મંડણ—શોભાવનાર, ઘરેણું
પ્રવર—ઉત્તમ

ગણુ—સમુહ
ભૂધર—પર્વત
સુર—દેવ
અસુર—દૈત્ય
કિન્નર—ગવૈયા દેવ
સેવિત—સેવેલા
કિન્નરી—અપ્સરા, ગાનારી દેવી
મનહર—મનને હરણ કરે તેવી
નિર્જરાવલિ—દેવતાની શ્રેણી
અહનીશ—રાત દિવસ
પુંડરીક—રીખવદેવના પહેલા ગણધરનું નામ
ગણપતિ—ગણધર
સાધ્ય—સાધવાનું (મોક્ષ)
સાધન—સાધવાને માટે
સુર—શુરા
વર—ઉત્તમ
કોડિનંત—અનંત ક્રોડ

રમણી—સ્ત્રી
સુરલોક—દેવલોક
ગિરિવરતો—ગિરિવરથી
અપરં—બીજું
તીર્થપતિ—તીર્થંકર
વિહંડણ—નાશ કરનાર
પરમ—ઉત્કૃષ્ટ
જ્યોતિ—તેજ
નિપાઇએ—નિપજાવીએ
જીત—જીત્યા છે
કોહ—ક્રોધ
વિછોહ—વિયોગ, વછોહ
નિદ્રા—ઉંઘ
પરમપદ—મોક્ષપદ
સ્થિત—રહેલું
તત્પર—તૈયાર
દોહગ—દૌર્ભાગ્ય, દરિદ્રતા

જપતાં—જાપ કરતાં
અષ્ટોત્તર—આઠ વધારે
સય—સો
પ્રવચન—સિદ્ધાંત
થેરાણું—સ્થવિર મુનિ
પાઠક—ઉપાધ્યાય
ગરિટ્ઠ—ગરિષ્ટ, સૌથી મોટા
નાણસ્સ—જ્ઞાનને
ધ્યાવ—ધ્યાન કરવું
બંભવય—બ્રહ્મચર્યવ્રત
ધારિણં—ધારનારને,
કિરિયાણં—ચારિત્રની ક્રિયા
તવસ્સ—તપને
ગોયમ—ગૌતમ
સુઅસ્સ—શ્રુતને
તીત્થસ—તીર્થને
સુખખાણી—સુખનીખાણ

પચવીશ—પચીશ

પણવીશ—પચીશ

અડવીસ—અઠ્ઠાવીશ

ગુણીશ—ગુણવંત

દ્વાદશ—બાર

સંચ—સંચય (જથ્થા)

સંક્ષેપથી—ટુંકામાં

લેશ—લગાર

પદ—પગ—ચરણ

પદ્મ—કમળ—અથવા પદ્મવિજય

जंकिंचिना छुटा शब्दना अर्थ.

જં—જે

કિંચિ—કોઈ

નામ—નામ

તિથ્થં—તીર્થ

સગ્ગે—સ્વર્ગે—સ્વર્ગમાં
પાયાલિ—પાતાલમાં
માણુસે—મનુષ્યસંબંધી (માં)
જાઇં—જે (બહુવચન)
બિંબાઇં—બિંબો, પ્રતિમાઓ.
તાઇં—તે (બહુવચન)
સવ્વાઇં—સર્વે

नमुथ्थुणंना छुटा शब्दना अर्थ.

નમુથ્થુ—નમસ્કાર હો
ણં—વાક્યનો અલંકાર બતાવનાર અવ્યય
આઇગરાણં—આદિ યા શરૂઆત કરનાર
તિથ્થયરાણં—તીર્થંકરોને
સયં—પોતે (પોતાની મેળે)
સંબુદ્ધાણં—બોધ પામેલાને
પુરિસ—પુરૂષ

ઉત્તમાણં—ઉત્તમને
સિંહાણં—સિંહોને
વર—શ્રેષ્ટ ઉત્તમ (એવા) ને
પુંડરીયાણં—પુંડરીકકમળને
ગંધહત્થીણં—ગંધહસ્તી (જેવા) ને
લોગુત્તમાણં—લોકમાં ઉત્તમને
લોગ—લોક (ના)
નાહાણં—નાથોને, સ્વામીને
હિઆણં—હિત કરનારાને
પઇવાણં—દીવા (સમાન) ને
પજ્જોઅગરાણં—પ્રકાશ કરનારને
અભય—અભય (ભયરહિતપણું),
દયાણં—આપનારાને
ચક્ખુ—ચક્ષુ—આંખ
મગ્ગ—માર્ગ—રસ્તો
સરણ—શરણ, આશરો
બોહિ—બોધિ, સમકિત

ધમ્મ—ધર્મ
દેસિયાણં—ઉપદેશ કરનારને
નાયગાણં—નાયકને
સારહીણં—સારથીને, રથ હાંકનારને
ચાઉરંત—ચાર ગતિનો અંત કરનાર
ચક્કવટ્ટીણં—ચક્રવર્તીને.
અપ્પડિહય—અપ્રતિહત એટલે કોઇથી હ-
ણાય રોકાય નહી એવું
નાણં—જ્ઞાન
દંસણ—દર્શન
ધરાણં—ધારણકરનારને
વિયટ્ટ—નિવર્ત્યું છે.
છઉમ—છદમસ્તપણું-કપટપણું-આવરણપણું
જિણાણં—જીનોને, રાગાદિ શત્રુઓને જીત
નારાને
જાવયાણં—રાગાદિ શત્રુઓથી જીતાવનારને
તિન્નાણં—તરેલાને

તારયાણં—તારનારને
બુદ્ધાણં—(પોતે) બોધપામેલાને
બોહયાણં—બોધકને, બોધ કરાવનારને
મુત્તાણં—મુક્તને, મોક્ષે ગએલાને
મોઅગાણં—(કર્મથી)મુકાવનારને
સવ્વન્નુણં—સર્વજ્ઞોને
દરિસિણં—દર્શીઓને, દેખનારને
સિવં—કલ્યાણકારી, ઉપદ્રવ વિનાનું
અયલં—અચળ, સ્થિર
અરૂઅં—રોગ રહિત
અણંતં—અનંત
અક્ખયં—અક્ષય
અવ્વાબાહં—પીડારહિત
અપુણરાવિત્તિ—ફરી પાછું આવવું નથી
સિદ્ધિ—મોક્ષ
ગઇ—ગતિ
નામધેયં—નામવાળું

ઠાણું—સ્થાનક, ઠેકાણું.
સંપત્તાણું—પામેલાને
જીઅ—જીતેલા(ને)
ભયાણું—ભયોને
જે—જેઓ
અઇઆ—અતીતકાળે, ગયા વખતે
ભવિસ્સંતિ—થશે.
ણાગએ—અનાગત, ભવિષ્યકાળે
કાલે—કાલને વિષે
સંપઇ—સંપ્રતિ—હમણાં
વટ્ટમાણા—વર્તતા.

જાવંતી બેના છુટા શબ્દના અર્થ.

જાવંતિ—જેટલા
ચેઇઆઇં—ચૈત્ય, જિનપ્રતિમા
ઉઢ્ઢે—ઊર્ધ્વ (લોકમાં)

અહે—અધો (લોકમાં)
તિરઅ—તિર્છા, વચલા.
ઇહ—અહીં
સંતો—છતો. રહેલો થકો
તથ્થ—ત્યાં
સંતાઇં—છતી, રહેલી
જાવંત—જેટલા
કેવિ—કોઇ
ભરહ—ભરત
એરવય— (પાંચ) ઐરવ્રત
મહાવિદેહે—(પાંચ) મહાવિદેહમાં
સવ્વેસિં—સર્વેને
તેસિં—તેમને
પણઓ—નમસ્કાર થાઓ
તિદંડ—ત્રણ દંડ (મન, વચન અને કાયાના)
વિરયાણં—વિરામ પામેલા, રહિત.

उवसग्गहरंना छुटा शब्दना अर्थ.

ઉવસગ્ગ—ઉપસર્ગ, દુઃખ સંકટાદિક
હરં—હરણ કરનાર
પાસં—૧ પાર્શ્વનાથને ૨ પાર્શ્વ નામે યક્ષ છે
જેમને ૩ આશા (તૃષ્ણા) રહિત.
કમ્મ—કર્મના
ઘણ—સમૂહથી (ઢગલાથી)
મુક્કં—મુકાએલાને
વિસહર—વિષધર, સાપ
વિસ-વિષ, ઝેર
નિન્નાસં—નાશકરનારને
મંગલ—દુખની નિવૃત્તિ
કલ્લાણ—સુખની વૃદ્ધિ
આવાસં—ઘર
ફુલિંગમંતં—ફુલિંગ નામનો મંત્ર

કંઠે—કંઠને વિષે
ધારેઇ—ધારણ કરે
જો—જે
સયા—સદા—હમેશાં
મણુઓ—મનુષ્ય
ગહ—ગ્રહ (ચંદ્ર સૂર્ય વગેરે નવ ગ્રહ)
રોગ—રોગ
મારી—મરકી.
દુઠ્ઠ—દુષ્ટ, નિર્દય
જરા—જવરો, તાવ
જંતિ—પામે છે
ઉવસામં—શાંતિ, નાશ
ચિઠ્ઠઉ—રહો
દૂરે—દૂર
મંતો—મંત્ર
તુજ્જ—તને, તારો

પણામો—પ્રણામ, નમસ્કાર.

બહુફલો—ઘણા ફલવાલો

હોઇ—થાય છે

નર—પુરૂષ, મનુષ્ય

તિરિએસુ—તિર્યંચને વિષે

જીવા—જીવો

પાવંતિ—પામે છે

ન—નહીં

દુઃખ—દુઃખ

દોગચ્ચં—માઠીગતિ, દરિદ્રતા

તુહ—તમારા

સમ્મત્તે—સમ્યક્ત્વ

લદ્ધે—પામે છતે

ચિંતામણિ—ચિંતામણિ રત્ન

કપ્પપાયવ—કલ્પવૃક્ષ

અબ્ભહિએ—અધિક (વધારે)

અવિગ્ઘેણં—વિઘ્નરહિતપણે

અયરામરં—અજરામર જરા અને મરણરહિત
સ થુઓ—સ્તવ્યો, સ્તુતિ કર્યો
મહાયસ—હે મોટા યશવાલા
ભત્તિ—ભક્તિ
ભર—સમૂહ
નિબ્ભરેણ—પૂર્ણ ભરેલા
હિઅએણ—હૈયાવડે
તા—તે કારણ માટે
દેવ—હે દેવ
દિજ્જ—આપો.
બોહિં—બોધ, સમકિત.
ભવેભવે—ભવોભવ
પાસ—હે પાર્શ્વનાથ
જીણચંદ—હે જીનચંદ્ર

प्रथम जिणेसर प्रणामिये तथा आवो आवो जसोदाना कंतना छुटा शब्दना अर्थ.

જાસ—જેની

પરે—પેઠે

તાસ—તેને

નયન—આંખ

ભૃંગ—ભમરો

ઉરંગ—સાપ

પ્રતિહત—હણાએલો—હારી ગએલો

પ્રસ્વેદ—પરસેવો

રાગ—પ્રેમ, લાલ રંગ

ચિત્ર—અજાએબ જેવું

રૂધિર—લોહી

આમિષ—માંસ

સહોદર—જેવું, સરખું

લોકોત્તર—અસાધારણ, આશ્ચર્યકારક

નિહાર—ઝાડે ફરવું

ચરમચક્ષુ-ચામડાની આંખ

અવદાત—શુદ્ધ(ગુણ), આચરણ

અતિશય—લોકોત્તર ગુણ

સંકેત—વાયદો

અનુસરીયે—ચાલીએ, પાળીએ
ભાતપાણીનો—ખાવાપીવાનો
વિચ્છેદ—વિયોગ—રોકવું

जयवीअरायना छुटा शब्दना अर्थ.

જય—જયવંતા વર્તો
વીયરાય—વીતરાગ
જગ—જગત
ગુરૂ—ગુરૂ
હોઉ—હોજો
મમં—મ્હારે
તુહ—તારા
પભાવઓ—પ્રભાવથી
ભયવં—હે ભગવન્
ભવ—સંસારનો
નિવ્વેઓ—નિર્વેદ—ઉદ્દાસીપણું

મગ્ગાણુસારિઆ—માર્ગાનુસારિપણું
ઇટ્ઠ—ઇષ્ટ, ઇચ્છિત (વાંછિત)
ફલ—ફલ
સિદ્ધિ—સિદ્ધિ (પ્રાપ્તિ)
વિરૂદ્ધ—અવળું, ઉલટું
ચ્ચાઓ—ત્યાગ
ગુરૂજણ—માતપિતાદિ વડેરા
પુઆ—પુજા
પરત્થ—બીજાનો અર્થ
કરણં—કરવું
સુહ—સારા
તવ્વયણ—તેમનાં વચન
સેવણા—સેવા
આભવં—મહારે સંસાર હોય ત્યાં સુધી
અખંડા—અખંડ, નિરંતર, હમેશાં
વારિજ્જઇ—વાર્યું છે
જઇવિ—જો પણ

નિઆણ—નિયાણા (નું)
બંધણં—બાંધવું, કરવું
સમયે—સિદ્ધાંતને વિષે
તહ—તો
સેવા—ભક્તિ
તુમ્હ—તમારા
ચલણાણં—પગની, ચરણની
દુખ્ખ—દુઃખ (નો)
ખ્ખઓ—ક્ષય
કમ્મ—કર્મ (નો)
સમાહિ—સમાધિ
મરણં—મરણ
બોહિલાભો—બોધબીજનો લાભ
સંપજ્જઓ—થાઓ
મહ—મહારે
એઅં—એ (ચાર)
નાહ—નાથ

પણામ—પ્રણામ, નમસ્કાર
સર્વ—સર્વે
મંગલ—મંગલ
માંગલ્યં—માંગલિક
કારણં—કારણ
પ્રધાનં—મુખ્ય, ઉત્તમ
ધર્માણાં—ધર્મોમાં—નું
જૈનં—જિનદેવનું
જયાત—જયવંતુ વર્તે છે
શાસનં—શાસન—હુકમ

अरिहंतचेइआणंना छुटा शब्दना अर्थ.

અરિહંત—અરિહંત પ્રભુના
ચેઈઆણં—ચૈત્યોનાં
વંદણ—નમસ્કારના
વત્તિઆએ—ફળને અર્થે

પુઅણ—પુજન
સક્કાર—સત્કાર
સમ્માણ—સન્માન
નિરૂવસગ્ગ—ઉપસર્ગ રહિત
સદ્ધાએ—શ્રદ્ધા વડે
મેહાએ—રૂડી બુદ્ધિ વડે
ધીઇએ—ધીરજ વડે, મનનો સમાધિવડે
ધારણાએ—ધારણા વડે
અણુપ્પેહાએ—વારંવાર સંભારવાવડે
વડ્ઢમાણીએ—વધતી

कल्याणकंदंना छुटा शब्दना अर्थ.

કંદં—મૂલ
જિણંદં—જિનેંદ્રને
તઓ—તે પછી
મુણિંદં—મુનિઓના ઇંદ્રને

પયાસં—પ્રકાશ કરનારને
સુગુણ—ઉત્તમ ગુણ, ઇક્ક—એક
ઠાણં—સ્થાનકને
ભત્તીઇ—ભક્તિયે કરીને
સિરિ—શ્રી
સમુદ્દ—સમુદ્ર
પત્તા—પામ્યા
દિંતુ—આપો
સુઇ—શુચિ, પવિત્ર
સારં—સારને
વિંદ—વૃંદ
વંદા—વાંદવા યોગ્ય
વલ્લીણ—વેલોના
વિસાલ—વિશાળ, મોટા
નિવ્વાણ—નિર્વાણ
જાણ—રથ
કપ્પં—જેવું

પણાસિય—નાશ કર્યાછે
અસેસ—સમસ્ત
કુવાઇ—કુવાદિ (પાખંડી)
દપ્પં—દર્પ (અહંકાર)
મયં—મત
બુહાણં—પંડિતોના
નિચ્ચં—નિત્ય, હમેશા
જગ—જગત્
પ્પહાણ—પ્રધાન
કુંદ—મચકુંદનું ફુલ
ઇંદુ—ચંદ્ર
ગો—ગાય
ખ્ખીર—દૂધ
તુસાર—હિમ
વન્ના—વર્ણવાળી
સરોજ—કમલ
હથ્થા—હાથ વાળો

કમલે—કમલને વિષે
નિસન્ના—બેઠેલી
વાએસિરિ—વાગીશ્વરી
પુત્થય—પુસ્તક
વગ્ગ—વર્ગ (સમૂહ)
સુહાય—સુખને માટે
સા—તે
અમ્હ—અમને
પસત્થા—ઉત્તમ

संसारदावाना छुटा शब्दना अर्थ.

સંસાર—સંસાર
દાવ—વન (ના)
અનલ—અગ્નિ
દાહ—તાપ
નીરં—પાણી

સંમોહ—મોહ
ધૂલી—રજ—ધૂલ
હરણે—કાઢવામાં
સમીરં—વાયરો
માયા—કપટ
રસા—પૃથ્વી
દારણ—ઉખેડવાને
સીરં—હલ
વીરં—મહાવીરને
ગિરિસાર—મેરૂ પર્વત
ધીરં—ધીર—અચલ
ભાવ—ભાવ
અવનામ—નમવું
માનવ—માણસ (ના)
ઇન—સ્વામી
ચૂલા—મુગટ
વિલોલ—દેદીપ્યમાન

આવાલ—શ્રેણી
માલિતાનિ—પૂજેલા
સંપૂરિત—પૂર્યા
અભિનત—નમેલા
લોક—લોક (ભક્તલોક)
સમીહિતાનિ—મનોવાંછિત
કામં—યથેચ્છપણે
પદાનિ—પગ
બોધ—જ્ઞાન (વડે)
અગાધં—ગંભીર
સુપદ—સુંદર પદ
પદવી—રચના
પૂર—સમૂહ
અભિરામ—મનોહર
જીવ—જીવ (ની)
અહિંસા—દયા, રક્ષા.
અવિરલ—અંતરરહિત

લહરી—લેહેર, તરંગ
સંગમ—મળવે
અગાહ—અગાધ, અપાર
દેહં—શરીર
ચૂલા—ચૂલિકા
વેલં—વેલી
ગુરૂ—મોટા
ગમ—સરખા પાઠ
મણિ—રત્ન
સંકુલં—ભરેલું
કૂર—છેટે
પારં—પાર
આગમ—સિદ્ધાંત
જલનિધ—સમુદ્ર
સાદરં—આદરસહિત
સાધુ—રૂડે પ્રકારે

સેવે—સેવુંછું

આમૂલ—મૂલગુથી

આલોલ—ચપલ, ડોલતું.

બહુલ—ઘણા

પરિમલ—સુગંધ

આલીઢ—આસક્ત

લોલ—ચપળ

અલિ—ભમરો

માલા—શ્રેણી

ઝંકાર—ગુંજાર

આરાવ—શબ્દ

અમલ—નિર્મળ

દલ—પાંદડું

આગાર—ભુવન

ભૂમિ—જમીન

નિવારે—નિવારણ (અટકાવે)

છાયા—કાંતિ

સંભાર—સમૂહ
કરે—હાથવાલી
તાર—દેદીપ્યમાન
હાર—હાર
વાણી—જિનવાણી
સંદોહ—સમૂહ
દેહે—દેહવાલી
વિરહ—વિયોગ, વિરહ,
વરં—વરદાન
દેહિ—આપ

स्नातस्याना छुटा शब्दना अर्थ.

સ્નાતસ્ય—નવરાવેલા, નાહેલા—ના
અપ્રતિમસ્ય—નિરૂપમ
શિખરે—શીખર ઉપર
શચ્યા—ઇંદ્રાણીએ

વિભો:—પ્રભુના
શૈશવે—બાલપણમાં
રૂપ—રૂપ
આલોકન—જોવું
વિસ્મય—આશ્ચર્ય
આહ્નત—ભોગવ્યો
રસ—રસ, પારો.
ભ્રાંત્યા—ભ્રાંતિવડે
ભ્રમત્—ભમતી
ચક્ષુષા—આંખવડે
ઉન્મૃષ્ટ—લૂછયું
નયન—નેત્ર, આંખ
પ્રભા—કાંતિ
ધવલિતં—ધોળું કરેલું
ક્ષીર—ક્ષીરસમુદ્ર
ઉદક—પાણી
આશંકયા—આશંકાવડે

વક્ત્રં—મુખ
યસ્ય—જેનું
પુનઃપુનઃ—વારંવાર
હંસ—રાજહંસ
અંસ—પાંખ, ખભો.
આહુત—ઉડાડી
પદ્મ—કમલ
રેણુ—રજ
કપિશ—રાતું પીળું
અર્ણવ—સમુદ્ર
અંભો—જલ
ભૃતૈઃ—ભરેલા
કુંભૈઃ—કલશોએ, ઘડાઓએ
અપ્સરસાં—અપ્સરાઓનાં
પયોધર—સ્તન
ભર—સમૂહ
પ્ર—અતિ

સ્પર્દ્ધિભિઃ—સ્પર્ધા કરનારા
કાંચનૈઃ—સોનાના
યેષાં—જેમના
મંદરરત્ન—મેરુ
શૈલ—પર્વત
જન્મ—જન્મ
અભિષેક—અભિષેક
કૃતઃ—કરેલો
તેષાં—તેમના
નતોઽહું—નમેલો હું
ક્રમાન્—ચરણ કમળોને
પ્રસૂતં—ઉત્પન્ન થયું
ગણધર—ગણધરે
રચિતં—રચ્યું, રચેલું
દ્વાદશ—બાર } દ્વાદશાંગી
અંગં—અંગ સૂત્ર) }
ચિત્રં—આશ્ચર્યકારક

બહ્વર્થ—ઘણા અર્થ (૫૩)

યુક્તં—સહિત

વૃષભૈ:—નાયકોએ, ધોરીઓએ

ધારિતં—ધારણ કરેલું

બુદ્ધિમદ્‌ભિ:—બુદ્ધિવાનોએ

અગ્ર—મુખ્ય

દ્વાર—બારણું

ભૂતં—સમાન

ફલં—ફલ

જ્ઞેય—જાણવાયોગ્ય

ભાવ—ભાવ, પદાર્થ.

પ્રદીપં—દીવાને

ભક્ત્યા—ભક્તિયે

નિત્યં—સદા, હમેશાં.

પ્રપદ્યે—અંગીકાર કરૂં છું

શ્રુતં—સિદ્ધાંત

અહં—હું

અખિલં—સમસ્ત, આખું
નિષ્પંક—વાદલરહિત
વ્યોમ—આકાશ
નીલ—શ્યામ
દ્યુતિં—કાંતિ
અલસ—મદથી ચકચૂર
દૃશં—આંખવાલા
બાલ—નાનો (બીજનો)
ચંદ્ર—ચંદ્ર, ચાંદો.
આભ—કાંતિવાલા
દંષ્ટ્રં—દાઢોવાલા
મત્તં—મદોન્મત
ઘંટા—ઘંટ (ના)
રવેણ—શબ્દવડે
પ્રસૃત—પ્રસરતું
મદ—મદ(નું)
જલં—પાણી

પૂરયંતં—પૂરતો
સમંતાત્—સર્વ ઠેકાણે
આરૂઢો—ઉપર બેઠેલો. ચઢેલો
દિવ્ય—દિવ્ય
નાગં—હાથી (ઉપર)
વિચરતિ—વિચરે છે, ચાલે છે.
ગગને—આકાશમાં
કામદઃ—ઇચ્છા અથવા મનોરથ આપનારા.
કામરૂપી—સ્વેચ્છાચારી
યક્ષઃ—જક્ષ
સર્વાનુભૂતિ—સર્વાનુભૂતિ
દિશતુ—બતાવે, આપે
કાર્યેષુ—કાર્યોમાં

પુક્ખરવરદીના છુટા શબ્દના અર્થ.

પુક્ખરવર—પુષ્કરવર

દીવડ્ઢે—અરધા દ્વીપમાં
ધાયઇ—ધાતકી
સંડે—ખંડમાં
જંબુદ્દીવે—જંબુદ્વીપમાં
વિદેહે—મહાવિદેહ ક્ષેત્રમાં
ધમ્માઇગરે—ધર્મનો આદિના કરનારને
નમંસામિ—નમસ્કાર કરૂં છું
તમ—અજ્ઞાન (રૂપ)
તિમિર—અંધકાર
પડલ—સમૂહ
વિદ્ધંસણસ્સ—નાશ કરનારને
સુરગણ—દેવસમૂહ
નરિંદ—ચક્રવર્તી (ઓએ)
મહિઅસ્સ—પૂજેલાને
સીમા—મર્યાદાને
ધરસ્સ—ધારણ કરનારને
પપ્ફોડિઅ—અત્યંત તોડી નાંખી

મોહજાલસ્સ—મોહજાલને

જાઈ—જન્મ, જાતિ

સોગ—શોક

પણાસણસ્સ—નાશ કરનારને

પુખ્ખલ—પુષ્કલ, ઘણું.

વિસાલ—વિશાલ

આવહસ્સ—લાવનાર, કરનારને.

કો—કોણ

દાણવ—દાનવ

અચ્ચિઅસ્સ—પૂજેલા

ઉવલબ્ભ—પામીને

કરે—કરે

પમાયં—પ્રમાદ, આળસ

સિદ્ધે—સિદ્ધ એવા

ભો—હે (લોકો)

પયઓ—આદરવાળો

જિણમએ—જિનમતને

નંદી—સમૃદ્ધિ
દેવં—વૈમાનિક દેવને
નાગ—નાગદેવ
સુવન્ન—જ્યોતિષિદેવ
કિન્નર—વ્યંતરદેવ
સસ્ભૂય—સદ્‌ભુત, સત્ય
લોગો—લોક, પ્રકાશ, ત્રિકાળજ્ઞાન.
જથ્થ—જ્યાં
પઇટ્ઠિઓ—રહેલું
જગમિણં—આ જગત
તેલુક્ક—ત્રણ લોક
મચ્ચ—મનુષ્ય
અસુરં—ભવનપતિ
વડ્ઢઉ—વૃદ્ધિ પામો
સાસઓ—શાશ્વત
વિજયઓ—વિજયવંત થાઓ
ઉત્તરં—પ્રધાન

સુઅસ્સ—શ્રુત સિદ્ધાંતને
ભગવઓ—ભગવંત

सिद्धाणं बुद्धाणंना छुटा शब्दना अर्थ.

ગયાણં—ગએલાને, પામેલાને
પરંપર—પરંપરાએ
લોઅ—લોક (ના)
અગ્ગં—અગ્રભાગને
ઉવગયાણં—પામેલાને
દેવાણ—દેવતાઓના
વિ—પણ
પંજલિ—હાથ જોડીને
તં—તેને
દેવદેવ—દેવતાના રાજા
મહિઅં—પૂજેલાને
સિરસા—માથાવડે

મહાવીરં—મહાવીરસ્વામીને
ઇક્કો—એક
વસહસ્સ—વૃષભ સરખાને
વદ્ધમાણસ્સ—વર્દ્ધમાનસ્વામીને
સાગરાઓ—સમુદ્રથી
તારેઇ—તારે છે
નરં—પુરુષને
વ—વલી
નારિં—નારીને, સ્ત્રીને.
ઉજ્જિંત—ગિરનાર
સેલ—પર્વતના
સિહરે—શિખર ઉપર
દિખ્ખા—દિક્ષા
નાણં—કેવલ જ્ઞાન
નિસીહિઆ—મોક્ષ કલ્યાણક
જસ્સ—જેમનું
અરિટ્ઠનેમિં—અરિષ્ટનેમિને

ચત્તા ર—ચાર
અઠ્ઠ—આઠ
દો—બે
પરમઠ્ઠ—પરમાર્થે કરી
નિઠ્ઠિઅઠ્ઠા—સિદ્ધ થયા છે અર્થ જેમના
દિસંતુ—આપો

वेआवच्चगराणंना छुटा शब्दना अर्थ.

વેઆવચ્ચ—વૈઆવચ્ચ
ગરાણં—કરનારને
સંતિ—શાંતિ
સમદિઠ્ઠિ—સમકિત દૃષ્ટિ
સમાહિ—ચિત્તની સમાધિ

सव्वस्स विंना छुटा शब्दना अर्थ.

સવ્વસ્સ—સર્વને

દુચ્ચિંતિઅ—માઠું ચિંતવેલું
દુબ્ભાસિઅ—માઠું બોલેલું
દુચ્ચિટ્ઠિઅ—માઠી ચેષ્ટારૂપ
ઇચ્છં—હું ઇચ્છું છું

જો મે દેવસિઓના છુટા શબ્દના અર્થ.

જો—જે
મે—મ્હારે જીવે
દેવસિઓ—દિવસ સંબંધી
અઇઆરો—અતિચાર
કઓ—કર્યો
કાઇઓ—કાયા સંબંધી
વાઇઓ—વચન સંબંધી
માણસિઓ—મન સંબંધી
ઉસ્સુત્તો—ઉત્સુત્ર સંબંધી
ઉમગ્ગો—અવળા માર્ગથી
અકપ્પો—અવિધિથી કરેલું

અકરણિજ્જો—નહીં કરવાયોગ્ય
દુજ્ઝાઓ—દુર્ધ્યાન
દુવિચિંતિઓ—માઠું કાર્ય વિચારવું.
અણાયારો—અનાચાર
અણુ—નહીં
ઇચ્છિયવ્વો—ઇચ્છવા યોગ્ય
અ—નહીં
સાવગ—શ્રાવક
પાઉગ્ગો—પ્રાયોગ્ય. ઉચિત.
નાણે—જ્ઞાનને વિષે
દંસણે—દર્શનને વિષે
ચરિત્તાચરિત્તે—દેશ વિરતિ ચારિત્રને વિષે
સુએ—સૂત્રને વિષે
તિણ્હું—ત્રણ(નું)
ગુત્તિણું—ગુપ્તિઓના
ચઉણ્હું—ચાર (ના, માં)
કસાયાણું—કષાયોનો

પંચણ્હું—પાંચ(નો)
અણુવ્વયાણં—અણુવ્રતોનું
ગુણવ્વયાણં—ગુણવ્રતોનું
સિક્ખા—શિક્ષા
બારસ—બાર
વિહસ્સ—પ્રકારના
ખંડિયં—ખંડયું
વિરાહિયં—વિરાધ્યું

नाणंमि दंसणंमिना छुटा शब्दना अर्थ.

નાણંમિ—જ્ઞાનને વિષે
દંસણંમિ—દર્શનને વિષે
ચરણંમિ—ચારિત્રને વિષે.
તવંમિ—તપને વિષે
તહ—તેમજ
વિરિયંમિ—વીર્યને વિષે

આયરણં—આચરણ, વ્યાપાર
આયારો—આચાર
પંચહા—પાંચ પ્રકારે
ભણિઓ—કહ્યો
કાલે—કાલ
વિણયે—વિનય
બહુમાણે—બહુમાને
ઉવહાણે—ઉપધાન
અનિન્હવણે—(ગુરૂ) નહીં ઓળવવા
વંજણ—શુદ્ધ ઉચ્ચાર
અત્થ—અર્થ
તદુભયે—તે બે
અટ્ઠવિહો—આઠ પ્રકારે
નિસ્સંકિઅ—શંકારહીત
નિક્કંખિઅ—વાંછારહિત
નિવ્વિતિગિચ્છા—ફલના સંદેહ રહિત
અમૂઢદિટ્ઠીઅ—અમૂઢ દૃષ્ટિ

ઉવવૂહ—પ્રશંસા કરવી
થિરીકરણે—સ્થિર કરવું
વચ્છલ—ભક્તિભાવ, મૈત્રીભાવ
પ્પભાવણે—પ્રભાવના
પણિહાણ—પ્રણિધાન
જોગ—યોગ
પંચાહું—પાંચવડે
સમિઇહિં—સમિતિવડે
તિહિં—ત્રણવડે
ગુત્તીહિં—ગુપ્તિઓવડે
ચરિત્તાયારો—ચારિત્રાચાર
નાયવ્વો—જાણવો
બારસ—બાર
વિહંમિ—પ્રકારને વિષે
તવે—તપને વિષે
સબ્ભિંતર—અભ્યંતર સાથે
બાહિરે—બાહ્યને વિષે

કુસલ—તીર્થંકરોએ
દિઠ્ઠે—પ્રકારયું
અગિલાઇ—દુગંચ્છારહીત
અણાજીવિ—આજીવિકારહીત
સો—તે

તવાયારો—તપાચાર
અણસણું—અનશન
ઊણાયરિયા—ઊણાદરી
વિત્તી—વૃત્તિ, આજીવિકા
સંખેવણં—સંક્ષેપ, સંકોચ
રસ—રસ
ચ્ચાઓ—ત્યાગ
કિલેસો—ક્લેશ, દમવું
સંલીણયા—સંલીનતા
બજ્જો—બાહ્ય
પાયચ્છિત્તં—પ્રાયશ્ચિત્ત
વિણઓ—વિનય

સજ્ઝાઓ—સજ્ઝાય
ઝાણં—ધ્યાન
ઉસ્સગ્ગો—કાઉસ્સગ્ગ
અભિંતરઓ—અભ્યંતર
અણિગૂહિઅ—અણછાંડેલું
બલ—બલ
પડિક્કમઇ—ઉદ્યમ કરે છે
જહુત્તં—યથોક્ત
આઉત્તો—સાવધાન થકો
જુંજઇ—જોડે
જહાથામં—યથાશક્તિ

सातलाखना छुटा शब्दना अर्थ.

પૃથિવીકાય—માટી પાષાણાદિકના જીવ
અપ્પકાય—પાણીનાજીવ
તેઉકાય—અગ્નિના જીવ

વાઉકાય—વાયરાના જીવ
પ્રત્યેક—એક શરીરમાં એક જીવવાળી
સાધારણ—એક શરીરમાં અનંત જીવવાળી
વનસ્પતિકાય—શાક, ભાજીપાલા વિગેરેના જીવ.

યોનિ—ઉત્પત્તિસ્થાન
હણ્યો—માર્યો
હણાવ્યો—મરાવ્યો
અનુમોદ્યો—વખાણ્યો

अढार पापस्थानकना छुटा शब्दना अर्थ.

પ્રાણાતિપાત—જીવહિંસા
મૃષાવાદ—જૂઠું બોલવું
અદત્તાદાન—ચોરી
મૈથુન—વિષય સેવવો
પરિગ્રહ—ધન, ધાન્ય સંઘરવું
ક્રોધ—ગુસ્સો

માન—અહંકાર

માયા—કપટ

લોભ—તૃષ્ણા

રાગ—હેત

દ્વેષ—તિરસ્કાર

કલહ—કજીઓ

અભ્યાખ્યાન—આળ ચઢાવવું

પૈશુન્ય—ચાડી

રતિ—સુખ

અરતિ—દુઃખ

પર—પારકી

પરિવાદ—નિંદા

માયામૃષાવાદ—કપટસાથે જૂઠ

મિથ્યાત્વ—દેવગુરૂ ધર્મની અશ્રદ્ધા

શલ્ય—સાલ

वंदिता सूत्रनी गाथा १ थी ५ सुधीना छुटा शब्दना अर्थ.

વંદિત્તુ—વાંદીને
સવ્વ—સર્વ (સર્વજ્ઞ)
સિદ્ધે—સિદ્ધોને
ધમ્માયરિયે—ધર્માચાર્ય
અ—અને, વળી
અઇઆરસ્સ—અતિચારને
સુહુમો—સૂક્ષ્મ
બાયરો—બાદર, મોટો
નિંદે—નિંદુછું
દુવિહે—બે પ્રકારના
પરિગ્ગહંમિ—પરિગ્રહને વિષે
સાવજ્જે—પાપસહિત, સાવદ્ય
બહુવિહેઅ—ઘણા પ્રકારના
આરંભે—આરંભને વિષે

કારાવણે—કરાવવાથી
કરણે—કરવાથી
પડિક્કમે—પ્રતિક્રમું છું
દેસિઅં—દિવસસંબંધી
બદ્ધં—બાંધ્યું હોય
ઇંદિએહિં—ઇંદ્રિયોવડે
ચઉહિં—ચાર (વડે)
કસાએહિં—કષાયોવડે
અપ્પસત્થેહિં—માઠાભાવે કરીને
રાગેણ—રાગે કરીને
દોસેણ—દ્વેષે કરીને
આગમણે—આવતાં
નિગ્ગમણે—જતાં
ઠાણે—સ્થાનકે
સંકમણે—ફરતાં
અણાભોગે—અનુપયોગે
અભિઓગે—આગ્રહથી

નિઓગે—આજ્ઞાથી

गाथा ९ थी १० सुंधीना छुटा शब्दना अर्थ.

સંકા—શંકા
કંખ—કાંક્ષા,—ઇચ્છા
વિગિચ્છા—ફલનો સંદેહ, દુગંચ્છા
પસંસ—વખાણ, પ્રશંસા
સંથવો—સ્તુતિ
કુલિંગીસુ—મિથ્યાત્વીને વિષે
સમ્મત્તસ્સ—સમકિતના
છકાય—છ કાય
સમારંભે—આરંભને વિષે
પયણે—રાંધવામાં
પયાવણે—રંધાવતાં
દોસા—દોષો
અત્તઠ્ઠા—પોતાને અર્થે

પરટ્ઠા—પારકાને અર્થે
ઉભયટ્ઠા—બેને અર્થે
ચેવ—નિશ્ચે
થૂલગ—મોટા
અણુવ્વયંમિ—અણુવ્રતને વિષે
પાણાઇવાય—પ્રાણાતિપાત
વિરઇઓ—વિરતિથી
આયરિઅં—ઓલંઘવું, આચર્યું
અપ્પસત્થે—માઠાભાવે
ઇત્થ—અહીંઆં
પ્પસંગેણં—પ્રસંગવડે
વહ—વધ
બંધ—બાંધવું
છવિ—શરીરનાં અંગ
ચ્છેએ—છેદવાથી
અઇ—અતિ, ઘણાં
ભારે—ભારવડે

ભત્ત—ખોરાક

પાણ—પાણી

વુચ્છેએ—અંતરાય

વયસ્સ—વ્રતના

वंदितानी गाथा ११ थी १५ सुधीना छुटा शब्दना अर्थ.

બીએ—બીજા (માં)

પરિ—સમસ્ત પ્રકારે, અતિશય

અલિય—જૂઠું

વયણ—વચન

સહસ્સા—અણવિચાર્યું

રહસ્સ—છાનું

દારે—સ્ત્રી

મોસ—મૃષા, જૂઠા

ઉવએસે—ઉપદેશે

કૂડ—જૂઠા
લેહે—લેખને વિષે
તઇએ—ત્રીજા (માં)
પર—પારકું
દવ્વ—દ્રવ્ય, ધન
તેન—ચોરે
આહડ—ચોરી આણેલી
પ્પઓગે—પ્રયોગે
તપ્પડિરૂવ—તત્પ્રતિરૂપ, તેના જેવી
વિરૂદ્ધ—ઉલટું
ગમણે—આચરવામાં
તુલ—તોલ
માણે—માપ
ચઉત્થે—ચોથા (માં)
પરદાર—પરસ્ત્રી

वंदितानी गाथा १६ थी २० सुधीना छुटा शब्दना अर्थ.

અ—નહી
પરિગ્ગહિઆ—પરણેલી, રાખેલી
ઇત્તર—ઇત્વર, થોડા કાળને વાસ્તે રાખેલી
અણંગ—કામક્રીડા
વિવાહ—વિવાહ
તિવ્વ—તિવ્ર, આકરો
અણુરાગે—અનુરાગ, અભિલાષ
ઇત્તો—એ ઉપરાંત
પંચમંમિ—પાંચમામાં
અપ્પસથ્થંમિ—માઠા (માં)
પરિમાણ—પરિમાણ
પરિચ્છેએ—ઓલંગવાથી
ધણ—ધન
ધન્न—ધાન્ય,

ખિત્ત—ખેતર
વત્થુ—ઘર, હાટ (વાસ્તુ)
રૂપ્પ—રૂપું
સુવન્ને—સોનું
કુવિઅ—હલકી ધાતુ
દુપયે—બે પગવાળામાં
ચઉપ્પય—ચાર પગવાળા
ગમણસ્સ—જવાના
ઉ—તો
દિસાસુ—દિશાઓમાં
ઉડ્ઢં—ઉંચી
વુડ્ઢિ—વૃદ્ધિ, વધારો.
સઇ—સ્મૃતિ, યાદિ,
અંતરદ્ધા—માર્ગમાં
મજ્જંમિ—મદિરા, દારૂ (માં)
મંસંમિ—માંસ (માં)
પુપ્ફે—ફૂલ,

ફુલે—ફુલમાં
ગંધ—સુગંધી પદાર્થ
મલ્લે—માલા
ઉવભોગ—ઉપભોગ
પરિભોગ—પરિભોગ

वंदितानी गाथा २१ थी २५ सुधीना छुटा शब्दना अर्थ.

સચ્ચિત્તે—સચિત્ત
પડિબધ્ધે—લાગેલી. વળગેલી
અપોલ—કાચી
દુપ્પોલિઅં—કાચુંપાકું
આહારે—ભક્ષણ
તુચ્છ—હલકી
ઓસહિ—ઔષધિ

ભખ્ખણ્યા—ભક્ષણ
ઇંગાલિ—અંગાર કર્મ
વણ—વનકર્મ
સાડી—શકટકર્મ
ભાડી—ભાડું ખાવું
ફોડી—જમીન ફોડવી તે
સુ—અત્યંત
વજ્જએ—છોડે
વાણિજ્જં—વેપાર
દંત—દાંત
લખ્ખ—લાખ
રસ—રસ
કેશ—વાળ
વિસ—ઝેર
વિસયં—શસ્ત્રાદિકનો વિષય
ખુ—નિશ્ચે
જંત—યંત્ર

પિલ્લણ—પીલવાનું
નિલંછણું—નિર્દયપણાનાં કામ
દવ—દવ, અગ્નિ.
દાણું—આપવું
સર—સરોવર
દહ—ધરા, દ્રહ
તલાય—તલાવ
સોસં—શોષણ કરવું
અસઇ—અસતિ
પોસં—પોષણ
વજ્જિજ્જા—વર્જવું
સથ્થ—શાસ્ત્ર
અગ્ગિ—અગ્નિ
મુસલ—સાંબેલું
જંતગ—યંત્ર (ઘંટીપ્રમુખ)
તણ—તરણાં
કટ્ઠ—કાષ્ઠ

મંત—મંત્ર

મૂલ—મૂળ, જડીબૂટી

ભેસજજે—ઓસડ

દિન્ને—દેવા થકી

દવાવિએ—અપાવવામાં

વા—અથવા

ન્હાણ—ન્હાવું, સ્નાન.

ઉવટ્ટણ—પીઠીએ મેલ ઉતારવો

વન્નગ—અલતો વગેરે

વિલેવણ—વિલેપન

સદ્—શબ્દ

વત્થ—વસ્ત્ર

આસણ—આસન

वंदित्तानी गाथा २६ थी ३० सुधीना छुटा शब्दना अर्थ.

કંદપ્પે—કંદર્પે

કુક્કુઇએ—કુચેષ્ટા, ભાંડચેષ્ટા.

મોહરિ—વાચાલપણું

અહિગરણ—ઘંટીપ્રમુખ અધિકરણ

ભોગ—ભોગની વસ્તુ

અઇરિત્તે—ખપથીવધારે

દંડંમિઅણઠ્ઠાએ—અનર્થ દંડને વિષે

દુપ્પણિહાણે—દુઃપ્રણિધાન, સાવદ્ય વેપાર

અણવઠ્ઠાણે—અનવસ્થાન, સામાયક બરાબર ન પારવું.

તહા—તથા

સઇ—સ્મૃતિ, યાદી

વિહૂણે—રહિત

વિતહુ—ખોટું
આણવણે—અણાવવામાં
પેસવણે—મોકલવામાં
સદ્દે—શબ્દ કરવો
રૂવે—રૂપ દેખાડવું
પુગ્ગલ—પુદ્ગલ
ખેવે—નાંખવું
દેસાવગાસિઅંમિ—દેશાવકાસિકમાં
સંથાર—શય્યા વિગેરે સંથારો
ઉચ્ચાર—ઝાડો પેસાબ પરઠવવો
વિહિ—વિધિ
ભોઅણ—ભોજન
આભોએ—ચિંતવવું
પોસહ—પોષધ
વિવરીએ—વિપરીતે
નિક્ખિવણે—મૂકવું
પિહિણે—ઢાંકવું

વવએસ—વ્યપદેશકરવો, ફેરફાર બોલવું.
મચ્છરે—મત્સર, ઇર્ષ્યા
અઇક્કમ—અતિક્રમ, ઓલંઘવું
દાણે—દાનને વિષે

वंदितानी गाथा ३१ थी ३८ सुधीना छुटा शब्दना अर्थ.

સુહિએસુ—સુહિત ઉપર, સુખીઆ ઉપર
દુહિએસુ—દુખીઆ ઉપર
જા—જે
અ—નહી
સ્સં—પોતાને છંદે, રૂડે પ્રકારે
જએસુ—વિચરતા
અસ્સંજએસુ—ગુરૂની આજ્ઞા પ્રમાણે વિ-
ચરતા, અસંજતી

અણુકંપા—દયા
સાહૂસુ—સાધુને વિષે
સંવિભાગો—સંવિભાગ, વોહોરાવવુ
ચરણ—ચરણ સિત્તરી
કરણ—કરણ સિત્તરી
જુત્તેસુ—સહિત, વાળા.
સંતે—છતે
ફાસુઅ—નિર્દોષ
જીવિઅ—જીવવામા
મરણે—મરવામાં
આસંસ—વાંછા
મા—નહીં
મરણંતે—મરણના અંતે
કાઇઅસ્સ—કાયા સંબંધી
વાઇઅસ્સ—વચન સંબંધી.
મણસા—મનવડે કરીને
માણસિઅસ્સ—મન સંબંધી

વય—વ્રત
ગારવેસુ—અહંકારને વિષે
સન્ના—સંજ્ઞા
દંડેસુ—દંડને વિષે
ગુત્તિસુ—(ત્રણ) ગુપ્તિમાં
સમિઇસુ—(પાંચ) સમિતિમાં

वंदितानी गाथा ३६ थी ४० सुधीना छुटा शब्दना अर्थ.

હુ—તો પણ
સમાયરઈ—સમાચરે, કરે.
કિંચિ—થોડું
અપ્પો—અલ્પ, થોડું.
સિ—તેને
બંધો—બંધ

જેણ—જે માટે
નિદ્ધંધસં—નિર્દયપણે
કુણઇ—કરે
તંપિ—તે પણ
સપડિક્કમણં—પડિક્કમણ સહિત
સપરિઆવં—પરિતાપ સહિત, પશ્ચાત્તાપ સહિત
સઉત્તરગુણં—ઉત્તર ગુણ સહિત
ખિપ્પં—ક્ષિપ્ર, ઉતાવળો
ઉવસામેઇ—ઉપશમાવે, ટાળે
વાહિ—વ્યાધિ
વ્વ—જેમ
સુસિક્ખિઓ—સારો શીખેલો
વિજ્જો—વૈદ્ય
કુટ્ઠગયં—કોઠામાં ગયેલું.
વિસારયા—વિશારદ, જાણનાર.
હણંતિ—હણે છે, દૂર કરે.

મંતેહિં—મંત્રોએ કરીને
તો—ત્યારે
નિવ્વિસં—વિષ રહિત
સમજ્જિઅં—મેળવેલું
આલોઅંતો—આલોવતો
નિંદંતો—નિંદતો
સુ—સારો
કયપાવો—પાપ કરનારો
મણુસ્સો—માણસ
આલોઇઅ—આલોઇને
નિંદિઅ—નિંદીને
સગાસે—સમીપે, પાસે
હોઇ—થાય
અઇરેગ—અતિરેક. ઘણો
લહુઓ—હળવો
ઓહરિઅ—ઉતારીને
ભરૂ—ભાર

ભાર—બોજ—ભાર.
વહો—વેહેનાર, લેઇ જનાર.

वंदितानी गाथा ४१ थी ४८ सुधीना छुटा शब्दना अर्थ.

આવસ્સએણ—આવશ્યકે કરીને
એએણ—એણે કરી
બહુરઓ—બહુરજવાલો, ઘણા પાપ વાળો.
દુખ્ખાણં—દુખોની
અંતકિરિઅં—અંતક્રિયા, નાશક્રિયા.
કાહી—કરશે
અચિરેણ—થોડા
કાલેણ—કાલે કરી
આલોઅણા—આલોચના, આલોયણ.
ન—ન

ય—વળી
સંભરિઆ—સાંભરી
મૂલગુણ—મૂળ ગુણ
પન્નત્તસ—કહેલો, ભાખેલો
અબ્ભુટ્ઠિઓમિ—ઉઠયો છું
આરાહણાએ—આરાધનાને માટે
વિરઓમિ,—નિવર્ત્યોછું
પડિક્કંતો—પાપ થકી નિવર્ત્યો.

वंदितानी गाथा ४६ थी ५० सुधीना छुटा शब्दना अर्थ.

ચિર—ઘણા કાલનાં
સંચિય—એકઠાં કરેલાં
પણાસણીઈ—નાશ કરનારી
સય—સો

સહસ્સ—હજાર
મહણીએ—મથનારી
વિણિગ્ગય—નીકળેલી
કહાઇં—કથાઓ
વોલંતુ—જાઓ
દિઅહા—દિવસો.
પડિસિદ્ધાણં—નિષેધ કરેલું
કિચ્ચાણં—કરવા જોગ
અકરણે—નહીં કરવાથી
અસદ્દહણે—અશ્રદ્ધામાં
પરૂવણાએ—પ્રરૂપણાએ
ખામેમિ—ખમાવું છું
ખમંતુ—ખમો
મે—મને
મિત્તી—મૈત્રીભાવે
ભૂએસુ—પ્રાણીઓમાં
વેરં—વેરભાવ

કેણઇ—કોઇની સાથે
ગરહિઅ—ગુરૂની સાખે નિંદીને
દુગંછિઅ—ઘણું ખોટું જાણ્યું.
સમ્મં—સમ્યક્પ્રકારે

अप्भुट्ठिओना अर्थ.

અબ્ભુઠ્ઠિઓમિ—હું ઉઠયો છું
અપત્તિઅં—અપ્રીતિ ઉપજાવી
પરપત્તિઅં—વિશેષ અપ્રીતિ ઉપજાવી
આલાવે—એકવાર બોલાવવે
સંલાવે—વારંવાર બોલાવવે
ઉચ્ચ—ઉંચા
સમ—સરખા
અંતર ભાસાએ—વચ્ચે બોલતાં

ઉવરિભાસાએ—કહેલાં વાત ફરીને વિશેષ
પણે કહેવાથી

પરિહીણું—રહિત

સુહુમં—સૂક્ષ્મ

બાયરં—મોટું

તુમ્હે—તમે

જાણહ—જાણો છો

યાણામિ—જાણું છું

आयरिय उवज्झाएना अर्थ.

સીસે—શિષ્યને વિષે

સાહમ્મિએ—સાધર્મિકને વિષે

કુલ—એક આચાર્યના શિષ્ય

ગણે—ઘણા આચાર્યના પરિવાર

સમણ—શ્રમણ, સાધુ

સંઘસ્સ—સંઘને
અંજાલં—બે હાથનું જોડવું
સીસે—મસ્તકે
ખમાવઇત્તા—ખમાવીને
અહુમંાપ—હું પણ
રાસિસ્સ—સમૂહને
ભાવઓ—ભાવથી
નિહિય—સ્થાપ્યું છે
નિય—નિજ, પોતાનું
ચિત્તા—ચિત્ત, મન

सुअदेवयाएना अर्थ.

સુઅ—શ્રુત
દેવયાએ—દેવતાને અર્થે
દેવયા—દેવતા
ભગવઇ—ભગવતી

નાણાવરણીય—જ્ઞાનાવરણીય
સંઘાયં—સમૂહ
તેસિં—તેમનાં
ખવેઉ—ખપાવો
સયયં—નિરંતર
સાયરે—સાગરમાં
ભત્તિ—ભક્તિ
જીસે—જેના
ખિત્તે—ક્ષેત્રમાં
નાણેહિં,—જ્ઞાને કરીને
ચરણ—ચારિત્ર
સહિએહિં—સહિત એવાં
સાહંતિ—સાધે છે.
મુખ્ખ—મોક્ષ
મગ્ગં—માર્ગ
સા—તે
દેવી—દેવી

હરઉ—હરો દુરિયાઇં—પાપોને
દલ—પાંખડી વિપુલ—વિશાલ
નયના—આંખવાળી મુખી—મ્હોંવાળી
ગર્ભ—ગર્ભ સમ—સરખી
ગૌરી—ગોરી સ્થિતા—રહેલી
ભગવતી—ભાગ્યશાળી
યસ્યાઃ—જેણીના
ક્ષેત્રં—ક્ષેત્રને સં—સમ્યક્ પ્રકારે
આશ્રિત્ય—આશ્રયીને
સાધુભિઃ—સાધુઓએ
સાધ્યતે—સધાય છે ક્રિયા—ક્રિયા
ભૂયાત્—હો નઃ—અમને
દાયિની—આપનારી
સુતાનાં—વાળાને
સ્વાધ્યાય—સજ્ઝાય સંયમ—ચારિત્ર
રતાનાં—રાગી વિદધાતુ—કરો
ભુવન—ઘરની

नमोस्तु वर्द्धमानायना छुटा शब्दना अर्थ.

ઇચ્છામો—અમે ઇચ્છિયે છીએ
અણુસઠ્ઠિં—શિક્ષા, શિખામણ
નમઃ—નમસ્કાર   અસ્તુ—હો
વર્દ્ધમાનાય—વીરસ્વામીને.
સ્પર્દ્ધમાનાય—ઇર્ષ્યા કરનારને
તત્—તે (ની)   જય—જીત (થી)
અવાપ્ત મોક્ષાય—મોક્ષને પામેલાને
પરોક્ષાય—દૃષ્ટિથી દૂર
કુતીર્થિનાં—મિથ્યાદૃષ્ટિઓની—ને
યેષાં—જેમના   વિકચ—વિકસ્વર
અરવિંદ—કમલ   રાજ્યા—શ્રેણીવડે
જ્યાયઃ—વધારે સારૂ   ક્રમ—પગ
દધત્યા—ધારણ કરતી
સદૃશૈઃ—સરખાની સાથે
ઇતિ—એ પ્રકારે   સંગતં—મેલાપ

પ્રશસ્યં—વખાણવા લાયક
કથિતં—કહ્યું છે સંતુ—થાઓ
શિવાય—મોક્ષને અર્થે. તે—તેઓ
તાપાર્દિત—તાપથી પીડાએલા
જંતુ—પ્રાણીઓને નિવૃત્તિં—સુખ
કરોતિ—કરે છે યો—જે
જૈનમુખ——જીનનુંસુખ
અંબુદ—મેઘ ઉદ્ગત:—નીકલેલુ
શુક્રમાસ—જેઠ મહીનો
ઉદ્ભવ—ઉપજેલા વૃષ્ટિ—વરસાદ
સન્નિભો—સરખો દધાતુ—કરો
તુષ્ટિં—સંતોષ. મયિ—મારે વિષે
વિસ્તરો—વિસ્તાર ગિરાં—વાણીઓનો

स्तवनना कुटा शब्दना अर्थ.

પંચમ—પાંચમા સુરલોક—દેવલોક

વાસી—રહેનાર	લોકાંતિક—નામ છે
સુ—ઘણા	વિલાસી—સુખી
શશી—ઢગલો	ઉદ્ધાર—રક્ષણ
સંવત્સરિ—વરસી	દારિદ્ર—ગરીબાઇ
ભવ્યત્વ—ભવ્યપણું	સુરપતિ—ઇંદ્ર
રયણ—રતન	સોવન—સોનું
તીર્થ—તીરથનાં	ઉદક—પાણીના
કુંભા—ઘડા	ઠાવે—થાપે
આભરણ—ઘરેણાં	ઉવારે—ઉવારણાં લે
મદ—ગર્વ	મોડી—કાઢીને
મૃગશિર—માગશર	આલી—શ્રેણી
વર્યા—પામ્યા	સંયમ—ચારિત્ર
વધુ—વહુ	રેહ—રેખ, રજ.

ઘરકનકના છુટા શબ્દના અર્થ.

કનક—સોનું	શંખ—શંખ

વિદ્રુમ—પરવાલાં મરકત—પાનાં
ઘન—મેઘ સન્નિભં—સરખું
વિગત મોહં—મોહથી રહિત
સપ્તતિશતં—એકસોસીતેર
જિનાનાં—જીનોનું સર્વ—સર્વ
અમર—દેવતા પૂજીતં—પૂજાયેલું

अड्ढाइज्जेसुना छुटा शब्दना अर्थ.

અડ્ઢાઇજ્જેસુ—અઢીમાં દીવ—દ્વીપ
સમુદ્દેસુ—સમુદ્રોમાં પનરસસુ—પંદર(માં)
કમ્મભૂમિસુ—કર્મભૂમિમાં
રયહરણ—રજોહરણ
ગુચ્છ—ગુચ્છો પડિગ્ગહ—પાત્રું
ધારા—ધારણ કરનાર
સીલંગ—શીયળનાં અંગ
અખ્ખય—સંપૂર્ણ

સિરસા—લલાટે—(કપાળે) કરી
મણસા—મનવડે કરીને

સજ્ઝાયના છુટા શબ્દના અર્થ.

રયવાડી—વનક્રીડા (રૈવાડી)
પેખીયો—જોયો વિરતંત—હકીકત
અનાથી—નાથવિનાના નિગ્રંથ—મુનિ
પંથ—રસ્તો પરિઘલ—ઘણું
પૂરે—સંપૂર્ણ સમાધી—સુખ
ગોરડી—સ્ત્રી કોરડી—કોરી
મોરડી—મારી સાર—સંભાળ
ચરચીયા—ચોપડયા ઉપશમે—મટે
અણુગાર—સાધુ પુહતો—પહોંચ્યો
ગણિ—ગચ્છના અધિપતિ

લઘુશાંતિની ગાથા ૧ થી ૯ સુધીના છુટા શબ્દના અર્થ.

શાંતિં—શાંતિનાથને શાંતિ—શાંતિ
નિશાંતં—ઘર શાંતં—રાગદ્વેષ રહિત
શાંત—શાંત પામેલા અશિવં—ઉપદ્રવ
નમસ્કૃત્ય—નમસ્કાર કરીને
સ્તોતુઃ—સ્તુતિકરનારના
નિમિત્તં—હેતુ મંત્ર—મંત્રો (નાં)
પદૈઃ—પદોવડે શાંતયે—શાંતિને (માટે)
સ્તૌમિ—સ્તુતિ કરૂં છું
ઓં—રક્ષણ કરવું; ઇo
ઇતિ—એ પ્રકારે નિશ્ચિત—નિશ્ચય કરેલું
વચસે—વચનવાલા નમો—નમસ્કાર થાઓ
ભગવતે—ભગવાનને. અર્હતે—યોગ્યને
પૂજાં—પૂજાને જીનાય—જીનને
જયવતે—જયવંતને યશસ્વિને—જશવંતને

સ્વામિને—નાથને   ઋમિનાં—મુનિઓના
સકલ—સઘળા   અતિશેષક—અતિશય
સંપત્તિ—સંપદા   સમન્વિતાય—સહિત
શસ્યાય—પ્રશંસવાયોગ્ય ત્રૈલોકય—ત્રણુલોકે
પૂજીતાય—પૂજેલા   દેવાય—દેવને
સસમૂહ—સમૂહ સહિત
સ્વામિક—સ્વામિ (ઓએ)
સં—સમ્યક્ પ્રકારે
નિર્જીતાય—નહીં જીતાયેલા
ભુવન—ત્રણુ ભુવન   જન—લોક
પાલન—પાળવામાં
ઉદ્યતતમાય—ઘણા સાવધાન (ને)
સતતં—નિત્ય   તસ્મૈ—તેને
દુરિત—પાપ   ઓઘ—સમૂહ
નાશન—નાશ   કરાય—કરનારને
પ્ર—પ્રકર્ષે કરી   પ્રશમનાય—શમાવનાર
દુષ્ટ—દુષ્ટ   ગ્રહ—ગ્રહ

ભૂત—ભૂત
પિશાચ—રાક્ષસ
શાકિનીનાં—શાકણીઓને
પ્રમથનાય—અત્યંત નાશકરનાર, મટાડનાર

ગાથા ૬ થી ૧૦ સુધીના છુટા શબ્દના અર્થ.

યસ્ય—જેનું
ઇતિ—એ રીતે
નામમંત્ર—નામરૂપી મંત્ર
પ્રધાન—ઉત્તમ
વાકય—વચન
ઉપયોગ—યાદી
કૃત—કરેલો
તોષા—સંતોષ
વિજયા—વિજયાદેવી
હિતં—સુખને
જુતા—સ્તવેલી
નમત—નમો
ભવતુ—થાઓ
નમઃ—નમસ્કાર
તે—તને
વિજયે—હે વિજયા
સુજયે—હે સુજયા
પરં—મોટા
અપર—બીજા દેવોએ
અજીતે—નહીં જીતાય એવી

અપરાજીતે—હે અપરાજીતા દેવી

જગત્યાં—જગતમાં જયાવહે—હે જયાવહા

ભવતિ—હે તમે સર્વસ્ય—સર્વને

અપિ—પણ સંઘસ્ય—સંઘને

ભદ્ર—સુખ પ્રદદે—હે દેનારી

સુ—સારી તુષ્ટિ—શાંતિ

પુષ્ટિ—પુષ્ટિ પ્રદે—દેનારી

જીયા:—તું જયવંતી હો

ભવ્યાનાં—ભવ્યોને કૃત—કરી છે

સિધ્ધે—સિદ્ધિ જેણે

નિવૃત્તિ—ચિત્તની સમાધ

નિર્વાણ—મોક્ષ જનનિ—કરનારી

સત્વાનાં—ભવ્યજીવોને

અભય—નિર્ભયપણું પ્રદાન—અતિશે દેવું

નિરતે—તત્પર સ્વસ્તિ—કલ્યાણ

તુભ્યં—તને ભક્તાનાં—ભક્તોને

જંતૂનાં—જીવોને

શુભાવહે—શુભ પમાડનાર
નિત્યં—હમેશાં ઉદ્યતે—સાવધાન.
સમ્યગ્દષ્ટિ—સમકિતદષ્ટિઓને
ધૃતિ—ધીરજ રતિ—પ્રીતિ
પ્રદાનાય—આપવાને

गाथा ११ थी १४ सुधीना छुटा शब्दना अर्थ.

નિરતાનાં—રાગવંત નતાનાં—નમેલાને
જગતિ—જગતમાં
જનતાનાં—જનસમુદાયોને
શ્રી—લક્ષ્મી સંપત્—ઋદ્ધિ
કીર્ત્તિ—કીર્ત્તિ યશ—જશ
વર્દ્ધનિ—વધારનાર
વિજયસ્વ—વિજયપામો
સલિલ—પાણી અનલ—અગ્નિ
વિષધર—સર્પ દુષ્ટ—માઠા

ગ્રહ—ગ્રહ	રાજ—રાજા
રણ—સંગ્રામ	ભયત:—ભયથી
રિપુ—વેરી	
ગણ—સમૂહ	મારી—મરકી
ચૌર—ચોર	શ્વાપદ—શીકારી પશુ
આદિભ્ય:—વગેરેથી	અથ—હવે.
રક્ષ—રક્ષણ કર	સુ—અતિશય
શિવં—કલ્યાણ	કુરૂ—કર
સદેતિ—સદા એમ	ગુણવતિ—ગુણવાલી
સ્વસ્તિ—ક્ષેમ	ઇહ—અહીંઆં

गाथा २६ थी २९ सुधीना छुटा शब्दना अर्थ.

યત્—જેના	નામાક્ષર—નામાક્ષરમંત્ર
પુરસ્સરં—પૂર્વક	સંસ્તુતા—સ્તવેલી
નમતાં—નમતાને	નિમિત્તં—હેતુને
શાંતયે—શાંતિનાથને	તસ્મૈ—તેને

પૂર્વ—પહેલાંના	સૂરિ—આચાર્યે
વિહરિત:—રચેલો	સ્તવ:—સ્તોત્ર
શાંતે:—શાંતિનાથનો	આદિ—વગેરે
ભય—બીક	વિનાશી—નાશકરનાર
કર:—કરનારો	ભક્તિમતાં—ભકતોને
ય:—જે	એનં—એને
પઠતિ—ભણે છે	શૃણોતિ—સાંભળે છે
ભાવયાત—ભાવે છે	વા—અથવા

યથાયોગમ્—યોગને નહી ઓળંઘીને

હિ—નિશ્ચે	શાંતિ—શાંતિનું
પદં—ઠેકાણું	યાયાત્—પામે

માનદેવ:—માનદેવ (નામ છે)

ઉપસર્ગા:—કષ્ટો	ક્ષયં—નાશને
યાંતિ—પામે છે	છિદ્યંતે—છેદાય છે
વિઘ્ન—અડચણ	વલ્લય:—વેલીયો
મન:—મન	પ્રસન્નતાં—પ્રસન્નપણાને
એતિ—પામે છે	પૂજ્યમાને—પૂજે છતે

ચઉક્કસાયના છુટા શબ્દના અર્થ.

પડિમલ્લ—વેરી
દુજ્જય—દુર્જય
બાણુ—બાંણ
સરસ—રસવાલો
વન્નુ—વર્ણ, રંગ
ગામિઉ—ગતિવાલા
પાસુ—પાર્શ્વનાથ
ત્તય—ત્રણ
જસુ—જેના
કંતિ—કાંતિ
સિણિદ્ધઉ—સ્નિગ્ધ
ફણિ—ફેણનું
આલિદ્ધઉ—સહિત
નવ—નવો
તડિત્—વિજલી
ઉલ્લૂરણું—ઉછેદનાર
મયણુ—મદન (ના)
ઝુસુમૂરણું—ભાગનાર
પિઅંગુ—રાયણ
ગય—હાથી
જયઉ—જય પામો
ભુવણ—ભુવન
સામિઉ—સ્વામી
તણુ—શરીર
કડપ્પ—સમૂહ
સોહઇ—શોભે છે
મણિ—મણિ (રત્ન)
નં—નિશ્ચે
જલહર—મેઘ
લય—લતા

સંહિઉ—સહિત　　સો—તે
જીણુ—જીન　　પાસુ—પાર્શ્વ
પયચ્છઉ—આપો　　વંછિઉ—વાંછિત

अथ जगचिंतामणिना छुटा शब्दना अर्थ.

જગ—જગત　　નાહુ—નાથ
રખ્ખણુ—રખવાલ　　બંધવ—ભાઈ
સથ્થવાહુ—સાર્થવાહ
વિઅખ્ખણુ—વિચક્ષણ,
અઠ્ઠાવય—અષ્ટાપદ　　સંઠવિય—સ્થાપેલાં
રૂવ—રૂપ, પ્રતિમા.　　કમ્મઠ્ઠ—આઠ કર્મ
વિણાસણ—નાશ કરનાર
જયંતુ—જયવંતા વર્ત્તો
અપ્પડિહય—હણાય નહીં તેવું
સાસણ—શાસન　　સંઘયણિ—સંઘયણ
ઉક્કોસય—ઉત્કૃષ્ટ પદે　　સત્તરિ—સીત્તેર

સય—સો જીણવરાણ—જીનવરોના
વિહરંત—વિચરતા
લબ્ભઈ—લાભે, મળે, પામીએ કોડિ—ક્રોડ
કેવલિ—કેવલ જ્ઞાનીઓની
સહસ્સ—હજાર ગમ્મઇ—જાણિયે
મુણિ—મુનિ બિહું—બે
સમણહ—સાધુ દુઅ—બે
થુણિજ્અ—સ્તવિયે નિચ્ચ—નિત્ય
વિહાણિ—વહાણામાં સામી—સ્વામી
રિસહ—ઋષભ સત્તુંજી—શેત્રુંજય ઉપર
પહુ—પ્રભુ નેમિ—નેમિનાથ
સચ્ચઉરી—સત્યપુરી મંડણ—આભૂષણ
ભરૂઅચ્છહિં—ભરૂચ નગરમાં
મુહરિ—મુહરિ (ગામ)
દુહ—દુખ દુરિય—પાપ
ખંડણ—નાશ કરનાર
અવર—બીજા વિદેહિં—મહાવિદેહમાં

ચિહુ—ચારે	દિસિ—દિશાઓમાં
જીં—જે	કેવિ—કોઈ પણ
તીઅ—અતીતકાલ	અણાગય—અનાગત
સત્તાણવઇ—સતાણું	લખ્ખા—લાખ
છપ્પન્ન—છપ્પન્ન	બત્તીસય—બત્રીસેં
બાસિઆઇં—બ્યાશી	ચેઇએ—ચૈત્યોને
પનરસ—પન્નર	સયાઇં—સેંકડા
બાયાલ—બેતાલીસ	અડવન્ના—અઠ્ઠાવન
અસિઇ—એંશી	સાસય—શાશ્વતાં
પણમામિ—પ્રણમું છું.	

અથ ભરહેસરની સજ્ઝાયના છુટા શબ્દના અર્થ.

ભરહેસર—ભરતેશ્વર બાહુબલી—બાહુબલ

કુમારો—કુમાર

સિરિઓ—શ્રીયક, સરૈઓ

અણિયાઉત્તો—અણિકાપુત્ર

અઇમુત્તો—અતિમુક્ત નાગદત્તો—નાગદત્ત
મેઅજજ—મેતાર્યમુનિ થૂલિભદ્દો—થૂલિભદ્ર
વયરરિસી—વજ્રઋષિ નંદિસેણ—નંદિષેણ
સીહગિરી—સિંહગિરિ
કયવન્નો—કૃતવર્ણકુમાર
પુંડરિઓ—પુંડરિકજી
કેસિ—કેશિકુમાર હલ્લ—હલ્યકુમાર
વિહલ્લ—વિહલ્યકુમાર
સુદંસણ—સુદર્શનશેઠ
સાલિભદ્દો—શાલિભદ્ર
ભદ્દો—ભદ્રબાહુ સ્વામી
દસન્નભદ્દો—દશાર્ણભદ્ર
પસન્નચંદો—પ્રસન્નચંદ્ર રાજર્ષિ
જસભદ્દો—યશોભદ્રસૂરિ
જંબુપહુ—જંબુપ્રભુસ્વામી
વંકચૂલો—વંકચૂલ સુકુમાલો—સુકુમાર
ધન્નો—ધન્નાશા ઇલાઇ—ઇલાચી

પુત્તો—પુત્ર
ચિલાઈ—ચિલાતી
બાહુમુણિ—યુગબાહુ મુનિ
અજ્જ—આર્ય
ગિરિ—મહાગિરિ
રક્ખિઅ—રક્ષિત
સુહથ્થી—સુહસ્તી
ઉદાયગો—ઉદાયી રાજા
મણગો—મનકપુત્ર
કાલયસૂરિ—કાલકાચાર્ય
સંબો—સાંબકુમાર
પજ્જુન્નો—પ્રદ્યુમ્નકુમાર
મૂલદેવો—મૂલદેવરાજા
પભવો—પ્રભવ સ્વામી
વિન્હુ—વિષ્ણુ
અદ્દ—આર્દ્ર
દઢપ્પહારી—દ્રઢપ્રહારી
સિજ્જંસ—શ્રેયાંસકુમાર
મેહ—મેઘ
એમાઈ—ઇત્યાદિ
મહા—મોટા
સત્તા—સતા
સુહં—શુભ, સુખ
ગણેહિં—સમૂહવડે

ગહણે—ગ્રહણ કરવાથી
પાવપબંધા—પાપના સમૂહ
વિલય—વિનાશ જંતિ—પામે છે
મણોરમા—મનોરમા
મયણરેહા—મદનરેખા
નમયા—નર્મદા સીયા—સીતા
નંદા—નંદા ભદ્દા—ભદ્રા
સુભદ્દા—સુભદ્રા રાયમઇ—રાજેમતિ
રિસિદત્તા—ઋષિદત્તા પઉમાવઇ—પદ્માવતી
અંજણા—અંજના સિરીદેવી—શ્રીદેવી
જીટ્ઠ—જયેષ્ટા સુજીટ્ઠ—સુજયેષ્ઠા
મિગાવઇ—મૃગાવતી પભાવઇ—પ્રભાવતી
ચિલ્લણા—ચેલણા બંભી—બ્રાહ્મી
સુંદરી—સુંદરી રૂપ્પિણિ—રૂક્મિણિ
રેવઈ—રેવતી સિવા—શિવા
દેવઇ—દેવકી દોવઈ—દ્રૌપદી
કલાવઇ—કલાવતી પુપ્ફચૂલા—પુષ્પચૂલા

ગોરી—ગૌરી ગંધારી—ગાંધારી
લખ્ખમણા—લક્ષ્મણા
જંબુવઇ—જાંબુવતી
સચ્ચભામા—સત્યભામા
કન્હ—શ્રીકૃષ્ણ અટ્ઠ—આઠ
મહિસીઓ—પટ રાણીઓ
જખ્ખા—જક્ષા
જખ્ખદિન્ના—યક્ષદિન્ના
ભૂઆ—ભૂતા ભૂઅદિન્ના—ભૂતદિન્ના
ભયણીઓ—એનો ઇચ્ચાઇ—ઇત્યાદિ
સઇઓ—સતીઓ અકલંક—નિર્મલ
સીલ—શીયલ કલિઆઓ—સહિત
અજ્જવિ—આજપણ
વજ્જઇ—વાજે છે જાસિં—જેમનો
જસ—જશ (નું) પડહો—ઢોલ
તિહૂઅણે—ત્રણ ભુવને સયલે—સકલ

इच्छकार सुहराइना छुटा शब्दना अर्थ.

ઇચ્છકાર—ઇચ્છાકરૂં છું સુહ—સુખે
રાઇ—રાત દેવસિ—દિવસ
સુખ—સુખે તપ—તપ
શરીર—શરીર
નિરાબાધ—રોગરહિત
સંજમ—ચારિત્ર (રૂપ)
જાત્રા—જાત્રા (માં) નિર્વહો—પ્રવર્તો
શાતા—સુખ

तीर्थवंदनाना छुटा शब्दना अर्थ.

ચૈત્ય—દેરાસર નિશિ—રાત
દીસ—દહાડો અડ—આઠ
સહસ—હજાર પ્રાસાદ—દેરાસર
શત—સો શાશ્વતા—હમેશાં સ્થાયી

વિહુરમાન—વિચરતા ધાર—ધરનાર
સાર—સારી સાયર—સમુદ્ર

પચ્ચક્ખાણના છુટા શબ્દના અર્થ.

ઉગ્ગએ—ઉગે છતે સૂરે—સૂર્યે
નમુક્કાર—નવકાર સહિઅં—સાહત
મુટ્ઠિ—મુઠિ
પોરિસિં—પહોર દિવસ સુધી
પચ્છન્ન—ઢંકાએલા
કાલેણં—વખત વડે સાઢ—દોઢ
દિસા—દિશા (ના)
મોહેણં—મોહવડે વયણેણં—વચને
પુરિમઢ—પેહેલો અરધો (દીવસ), બે પહોર
અવઢં—ત્રણ પહોરસુધી
વિગઇ—વિગય (ઘી, દુધ વિગરે)
વિગઇઓ—એક વિગયથી

નિવિગઇઅ—બધી વિગઇનું [છેલા વડે
લેવાલેવેણું—ખરડેલા અથવા ખરડીને લુ
[ગહુથ—ગૃહુસ્થ (ના)
સંસટ્ઠેણું—ખરડેલા વાસણ વડે
ઉખિત્ત—પાછા લીધેલા
વિવેગેણું—ગાઢી વિગય વડે
પડુચ્ચ—વાસણને ઘી પ્રમુખના લેપથી
મખિઅએણું—મસળ્યું, ચોપડયું.
પારિઠ્ઠાવણિ—પરઠવવા યોગ્ય
બે આસણું—બે આહારનું
સાગારિ—ગૃહુસ્થ
આઉટણ—અંગોપાંગ સંકોચતાં
પસારેણું—પસારવાવડે
અબ્ભુઠાણેણું—ઉઠવાવડે
પાણસ્સ—પાણીના લેવેણ—લેપવડે
અલેવેણ—અલેપ વડે
અચ્છેણ—ઉકાળ્યા પાણી વડે (ફૂલાદિકના

પાણી વડે)
બહુલેવેણ—બહુ લેપવાળું (ડોળું)
સસિત્થેણ—અન્નાદિક આટાના દાણાના-
સ્વાદ વાળું
અસિત્થેણ—અન્નાદિક દાણાના સ્વાદ રહિત
એકાસણં—એક આહારનું
આયંબિલં—આંબિલ
અભત્તઠ્ઠં—નહીં ખાવાને અર્થે
ઘર—ઘર સહિઅં—સહિત
ચઉત્થભત્તં—ચાર ભોજનનો ત્યાગ (એકા
સણું, અપવાસ, ને એકાસણું
અઠ્ઠમભત્તં—આઠ ભોજનનો ત્યાગ (હાલ
માં ત્રણ ઉપવાસ)
ગંઠ—ગાંઠ વેઠ—વીંટી દિવ—દીવો
થિબુગ—પાણીનું ટપકું
તંબોલ—પાન સોપારી વગેરે
કુસુમેસુ—ફૂલોમાં

—

અથ વિશાલ લોચનના છુટા શબ્દના અર્થ.

લોચન—આંખો	દલં—પત્ર
પ્ર—અત્યંત	ઉદ્યત્—જલહલતુ
દંત—દાંત (નાં)	અંશુ—કિરણ
કેશર—કેશર. સુગંધના કણીઆ	
પ્રાતઃ—પ્રભાતે	પદ્મં—કમલ
પુનાતુ—પવિત્ર કરો	વઃ—તમને
યેષાં—જેમના	અભિપેક—અભિષેક
કર્મ—કાર્ય	કૃત્વા—કરીને
મત્તા—માતાથકા	હર્ષ—હરખ (ના)
ભરાત્—સમુહથી	સુખં—સુખે
સુરેંદ્રા—દેવેંદ્રો	તૃણં—તરણું
અપિ—પણ	ગણયંતિ—ગણે છે
નૈવ—નહીંજ	નાકં—સ્વર્ગને
શિવાય—મોક્ષને માટે	નિર્મુક્તં—રહિત
અમુક્ત—નહીં મૂકાયેલી	
પૂર્ણત્વં—પૂર્ણતા	કુતર્ક—ખોટા વિચાર
રાહુ—રાહુઆડુ	ગ્રસનં—ખાનારૂ

ઉદયં—ઉગવું
અપૂર્વ—પહેલાં નહીં જોએલો
ચંદ્રં—ચંદ્રમા ભાષિતં—કહેલો
દિનાગમે—સવારમાં નૌમિ—સ્તવું છું
બુધૈ:—પંડિતોયે

સીમંધર જિન ચૈત્યવંદન, સ્તવન તથા યોયના છુટા શબ્દના અર્થ.

ત્રાતઃ—બચાવનાર શોહે—શોભે
જાત—ઉત્પન્ન થયા યૌવન—જુવાની
અપનાથ—નાથવિનાના
અલજો—કોડ, હોંશ. શશિ—ચંદ્રમા
વિકસંત—પ્રફુલ્લિત લેખવે—ગણે
કુસુમે—ફુલે ઉદ્યોતે—તેજ વડે
બાંહે—હાથે ગ્રહ્યાની—પકડયાની
તતખેવ—તરત

નિઃસ્નેહી—સ્નેહવિનાના
પારગ—પારગામી, સંપૂર્ણ જાણનારા.
ત્રીગડે—ત્રણ ગઢવાળા સમવસરણે
તુઠયા—પ્રસન્ન થયા. કમલા—લક્ષ્મી
કેલી—રમત; ક્રીડા

सिद्धाचलनां चैत्यवंदन तथा स्तवनना छुटा शब्दना अर्थ.

ઠવિઆ—સ્થાપ્યા
અધ્યવસાય—મનના પરિણામ
પ્રવહણ—વહાણ   છીએ—ક્ષીણ થાય
આથ—દોલત   સંબલ—ભાતું